

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Concionum R.P. Ludovici Bourdaloue è Societate Jesu, in
quadragessimam. Tomus ...**

Bourdaloue, Louis

Augustae Vindel. & Dilingae, 1715

In eadem die: De Cinerum impositione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69027](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69027)

IN EADEM
FERIA QUARTA
CONCIO.

DE CINERUM IMPOSITIONE.

Pulvis es, & in pulverem reverteris.

TA humani generis auctorem ac *Gen. 3.*
parentem Adamum, statim post
abjectam obedientiam, est affa-
tus DEUS. Ita hodiernâ die

Christianos omnes sigillatim, Ecclesiæ mi-
nistri. Irati ac malè precantis vox, quo sensu
primùm est prolata; salutaris, quâ mente jam
& consilio ab Ecclesiâ usurpatur. Homini
flagitioso terribilis ac luctuosa vox, utpote
quæ capitalem in eum sententiam latam de-
nunciat; respicienti grata & jucunda, quo-
niam ad commutationem morum & sancti-
moniam vitæ, facilem docet ac demonstrat
viam. Eam agendi rationem sæpe aliàs
sequutum Deum esse, notat Chrysostomus,
eundem pulverem cum adhibuit, partim ad
Judiciorum suorum terrorem hominibus *Psal. 118.*

R. P. Bourd. Quadrages.

D

in-

incutiendum; partim ad misericordiae suae
summae vim & potestatem ostendendam.

Nunquam fortasse attendistis, Christiani
Auditores, ad id quod narrat auctor Exodi;
aptè videbitur cadere in rem nostram. Cum
statuisset Deus, poenas repetere ab Aegyptiis,
Mosen jubet, sublato cinere, manibus plenis
spargere in plebem, idque inspectante Pha-
raone, *Tollite manus plenas cineris, & spargat
illum Moses coram Pharaone.* Subdit sacer
historicus, pulverem ita jactum, fuisse veluti
semen ac materiam tot malorum, quae refrac-
taria gens miserè oppressa ac penè confecta
jacuit, *Sitque pulvis super omnem terram Ae-
gypti.* Si speciem tantum externam spectes,
idem credas habere mandatum novae legis
sacerdotes, jubentur quippe, ut sacrorum di-
spensatores & administri, sumpto ab altari
cinere, perspergerent christianam plebem,
Tollite manus plenas Cineris. Si Dei mens &
consilium attenditur, effectum nunc obti-
net hac cetera longè diversum ab eo,
quem habuit veteri in lege. Cum enim
Moyses & Aaron cinerem spargant in Aegy-
ptios, ut sentiant hi caelestis irae pondus; ut
intelligat Pharaon se rejectum à DEO; ut ob-
stinatissimi Principis, divinaeque vindictae
jam devoti, rebelle pectus contundatur ac
frangatur; contra Sacerdotes nostri, cum tan-
tum ad finem sacro cinere christiani cujus-
que verticem contingunt, eorum ut corda;
divinis imbribus mollita, præparent ad cele-

Exod. 9.

res fatus accipiendos; ut veræ pœnitentiæ sensus in ijs accendant. Atque hoc ipsum est quod tractare hodiernâ die aggredior, hinc concionum, quas pro muneris mei ratione, toto hoc solennis jejunii tempore, habebo apud vos, initium factururus.

Vos ô, fratres charissimi, qui ejuratâ tandem hæresi in maternum Ecclesiæ sinum rediistis; vos, quorum præcipuè causâ, sum huc missus, & estis mea prima cura, atque utinam *gaudium & coronam vos meam* appellare aliquando liceat; vos, inquam, nova Christi possessio, discite revereri unam & religiosis illis ceremoniis quas usurpat Ecclesia. Sunt aliæ magis utique necessariae; sed, cæteras mittamus, aut potius, ut cæteras ex hac æstinemus; quæ potuit hæresis vestram auctorem agnoscat, cæremoniæ apparatus juvari fidelium pietatem; non fructuosum modò, sed & necessarium videri, retinere earum nonnullas; ex eo quòd abolita sit Mosarica lex, non consequi, ut omnes omninò tollendæ cæremoniæ sint, atque proscribendæ, æquum esse, ut signis quibusdam exterioribus interiores Religionis sensus ostendantur sublati illis, non nisi monstrosam in dominico grege rerum perturbationem ac confusionem fore. Inter alias autem quæ minus offendere debuit Calvinii ecclesiam, quàm solennis illa cinerum impositio? quid

à Rege Christianissimo missus est auctor Mompelanum, ad conciones habendas per quadragesimam.

52 *De Cinerum Impositione.*

ineest in ea superstitionis? quid habet illa
quod scripturæ auctoritas non comprobet?
qua res hominibus utilior, quàm propria in-
firmitatis & originis primæ recordatio? u-
trumque autem ut reminiscamur, annon
faciunt capitibus nostris cineres impositi?
offensioni tamen fuit atque scandalo magi-
stris, ducibusque vestris caremonia illa, sim-
plicitate & sanctimoniâ suâ tam probabilis.
Eam repudiârunt illi, &, ut repudiaretis au-
ctores fuère; quia sat nota ipsis non erat,
aut ut nobis sat nota esset, non facie-
bant. Sed, præteritorum obliti, Deo præ-
sentia, imò & furura in antecessum gratule-
mur, quæ magni hujus operis, ac divinitus
institui, perfectionem nobis promittunt &
spondent. Conspirabimus unâ omnes ad il-
lud augendum, absoluendum, consumman-
dum; fas mihi sit istuc hoc loco & propa-
lam vovere. Sic est, Deus optime, maxime;
operi tuo manum ultimam impones. Debi-
tâ gloriâ nomen tuum afficietur. Obser-
vabitur divina tua lex. Nota fiet Ecclesia
tua. Auditoribus his meis copiosissima tri-
bues gratiæ tuæ dona. Eadem tribues &
mihi, vimque afferent illa ad permovendos
animos efficacem. In id ipsum Deiparæ Vir-
ginis opem imploraturus, salutem illi, verbis
Angelicis, impertio. *Ave Maria.*

Rom. 10.

NON satis est homini christiano, corde
credere, nisi accedat & oris confessio. Ita

Ita Paulus Apostolus. Addo ego, ex ejusdem Pauli doctrinâ, satis non esse ad pœnitentiam, *cor contritum & humiliatum*, ni peccator plane edomitam carnem, & cum suis *concupiscentiis crucifixam*, velut quoddam hostiæ genus offerat Deo. Nimirum hominis est, inquit Gregorius Magnus, animo & corpore constantis, spiritali quidem illo ac cœlesti, hoc terrestri & concreto, Deum colere utriusque partis officio, *sirationabile* illud, in quo Religionis consistit integritas, *obsequium* volet illi præstare, quo principio excellenti ita constituto, ex eo colligitur, christianam pœnitentiam latissimè sumptam, in duplici, quod à nobis DEUS exigit, sacrificio positam esse; altero, mentis, quod christianæ demissioni, altero corporis, quod voluntariæ ipsius vexationi debetur. De me sacrificium mentis, inutile fit ex Pauli doctrina, aut pœnè inutile corporis sacrificium, eoque placari non potest Deus. De me sacrificium corporis, nihil sape aliud fuerit sacrificium mentis, quàm mendax & inane pœnitentiæ simulachrum. Hæc duo ita vincta necessaria sunt, ac conjuncta inter se, ut alterutrum si desit, imperfectum esse oporteat holocaustum, quo de loquor, unde & peccatoris perfecta cum Deo pendet reconciliatio. In eo hareo, quod per se ac sponte fert & deducit ad propositum argumentum. Ac quoniam geminum hoc sacrifici-

Psal. 50.

Gal. 5.

Rom. 12.

crificium, quod per pœnitentiam fieri debet, obices in nobis duos nanciscitur, superbiam videlicet ac mollitiem ; quorum ille cum pœnitentiæ summisione, hic cum pœnitentiæ rigore nullatenus consistit, statui ne nihil afferam non utile, & ad morum emendationem accommodatum, ostendere, quo tandem pacto vinci ac superari obices illi possint mortis memoriâ, - quam hodierna revocat cineris impositio. Hic est concionis nostræ scopus ac summa. Per pœnitentiam verè humilem, Deo veluti mactanda est humana mentis superbia, atque eò impellimur cinerum admonitu, qui sunt signa nobis, & quædam mortis obeundæ symbola. Hoc primum. Per pœnitentiam generosè austeram, Deo veluti mactanda est innata corporis mollities, atque id suadet cinerum impositio, quæ significat, imò facit, ut jam quodammodo sentiamus ineluctabilem moriendi necessitatem ; hoc alterum erit concionis nostræ caput. Est assiduis pœnitentiæ laboribus deprimenda mens ; est edomanda ac maceranda caro. En gemini fructus è cinere illo sacerdotum manu consecrato, mortisque memoria, quam refricat carimonia usus tam piæ, sedulò à nobis legendi. Adeste, quæso, animis, dum loquor,

PARS I.

Cum superbia, quod sacrae litteræ docent, noxa fuerit ab homine primùm admittenda,

admissa, sitque peccatorum omnium fons
& origo, *initium omnis peccati superbia*, mi- *Ecclesiast.*
rum videri non debet, eandem superbiam, *10.*
pœnitentiæ, quæ peccatis est constituta di-
vinitus medicina, omnino obstare. Planum
facio quid velim. Si Adamus in beato illo
perseverans statu, in quo fuerat conditus,
continuisset se intra fines humilitatis pœnæ
illi nativæ (quid enim aliud est humilitas,
quàm perfecta sui met notitia) quibus cum-
que tandem ornatus esset Dei donis, nun-
quam iis, ad debitam conditori suo obedien-
tiam abjiciendam, esset abusus. Ac, si quo-
ties discedimus à divina lege, descendamus
in nos ipsi, & norimus qui sumus, facile re-
trahamur ab incepto, & violatam Numinis
majestatem placare studeamus. Atenim il-
lum pœnitentiæ ac justitiæ spiritum, quo im-
pellimur ad satisfaciendum Deo, alius, su-
perbiæ videlicet, spiritus, in nobis retundit.
Et, quoniam est peccatum, obedientiæ, quæ
Deo debetur, abjectio, post peccatum ad-
missum, hæret imò in corde occultum obse-
quii & satisfactionis odium,

Qui huic malo fiat medicina? illa ipsa,
Christiani Auditores, quam nobis hodie
proponit Ecclesia, dū meminisse jubet nostræ
originis, ut vanitate, quemadmodum Au-
gustinus loquitur, vanitas nostra corrigatur.
Est enim homo subinde revocandus ad pri-
mæ originis memoriam, propriæque fragili-

tatis ac miserie consideratione, cogendus, vel ingratis, superbos illos ponere spiritus, qui, ut Christianam convellunt demissionem, ita ad conversionem aditus illi omnes præcludunt. Hoc autem ipsum quæ res melius perficiat, quàm mortis commentatio?

Cùm quis humili natus & obscuro loco, sed amplissimis ornatus fortunæ donis, oblitus generis atque sui, effert se insolentius, via certior nulla est comprimendæ insolentiæ, quàm si homini novo natalium ignobilitas objiciatur. Dicat quispiam, non est quòd tibi tantopere placeas, quòd te circumspicias tam magnificè: novimus te, qui sis, & unde domo; pudorem incutiat haud dubiè, & in modestiæ veluti gyrum compellat. At, si conjecturâ ductus non incertâ, futuros casus ante denuntians, hæc insuper addat; cave fortunæ stabilitate multùm confidas; sit quantumvis celsa dignitatis sedes, in quam es evectus, jam jam inde labaris necesse est. Impendens capiti tuo procella, quam vitare non poteris, ad pristinam rediget vitæ conditionem. Si quis, inquam, talem habeat cum eo sermonem, certòque futurum casum ostendat, multò validius beatum illum feriat in ejus penè conspectu posita fortunæ florentis conversio; si secum ipse: perij, nullus sum, jam comis profectò sit & humanus. Nullum jam extet in eo ferocitatis & arrogantia vestigium; residèat conti-

nuò tumor ille animi è prospero natus fortunæ flatu. Quid ita? quoniam adeptæ dignitatis gradum haud is aliter dein contempletur, quàm ut vastæ altitudinis, in quam est mox devoluendus, ac præcipitis loci declive fastigium. Futuræ suæ ingemiscat fortis, ne dum præsentis fulgor oculos perstringat. Geminâ autem illâ cogitatione, qui fuerimus, & qui simus futuri, Ecclesia uritur, Auditores, ut divini Numinis majestati subiectos, christianæ demissionis finibus nos includat. Circumfluebat homo gloriâ, recens à Deo creatus, scriptura teste, verum enimvero *cum in honore esset non intellexit.* Psal. 48. Se primùm, dein auctorem, quod consequens erat, suum, & oblitus, imò contempsit. Quid fit ab Ecclesia? ut debitam DEO reverentiam ac timorem, quem peccatum adimit, & esse debet pœnitentiæ fundamentum, restituat in nobis, invitat, imò impellit ad contemptum nostri ipsorum, his verbis; *memento, homo, quia pulvis es, & in pulverem reverteris.* Quali dicat, quid est, homo mortalis, quòd veram, sine causâ, commentitiâque tibi arroges amplitudinem atque gloriam? memineras quid esses ante annos aliquot, cum Dei jussu eductus es limo informi, cum è nihilo factus. Memineris, quid sis intra paucos annos futurus, cum brevis ætas, quæ tibi reliqua est, effluerit. Ad duas illas metas, velis, nolis, hæ-

reat necesse est superbia tua. De his principiis quantum voles argumentare, nihil inde concludes, nihil erues, quod pudorem non imponat, quod ad officium, cum ab eo, per summam cecitatem & amentiam, discesseris, non revocet. Ea est, inquam, salutaris, gravisque præceptio, quam filiis suis omnibus, ceu sapiens ac pia quædam mater, Ecclesia tradit.

Verum explicemus jam atque excutiamus hujus cærimonie obeundæ rationem ac modum; nihil enim inest in eâ quod geminum eum ad finem non dirigatur, fastum ut nostrum comprimat, & ad pœnitentiam nos præparet. Id sibi quippe proponit Ecclesia, dum capiti nostro cineres aspergit, ut superbiam frangat nostram, Cur cineres? quia res nulla, inquit Ambrosius, quid sit mors, magis ostendit, & quàm scædum ad statum deprimat, quàm pulvis, quàm cinis. Sic est; cineres illi, qui ad sacerdotum pedes abjectis imponuntur; cineres illi, quorum benedictio, ex Gregorii Nilisæni mente, est velut mysterium, aut, si vultis, velut mortalitatis, atque adeò humilitatis nostræ sacramentum, si ritè attendimus, magis valent, quàm rationes, omnes ad nos, ut homines ad modestiam, ut peccatores ad meliorem frugem, sinceramque pœnitentiam compellendos. Docent enim illi, quod fortassis ignorare libeat, quod oblivisci stude-

mus,

mus, (sed vae nobis, si, aut in tam luctuosam ignorantiam, aut in tam funestam incurrimus oblivionem.) Docent illi, honores eos omnes, quibus gloriantur homines mundani; illam generis nobilitatem, quam venditant, illam gratiam, qua confidunt, illam auctoritatem, quae tam feroces eos reddit, successus illos, quos praedicant, opes illas, in quibus sibi plaudunt, dignitates illas ac munera, ob quae nihil sibi non arrogant, illum formae splendorem, illam animi magnitudinem, illam celebritatem nominis, in qua se amant tam perditè, nihil praeter fugacem umbram, ac mendax esse simula hram. Accedam quippe ad sepulchrum potentis olim dynastae; Legam epigramma; nihil inibi praeter demortui laudes immortalitati commendatas reperio; nihil praeter insignes titulos, praeclearas ingenii dotes, honores feliciter gestos; quidquid id est quod aut fuit unquam, aut fecit, incisum marmor verbis declarat magnificis. Haec sunt extrinsecus. Jam si pateant tumuli interiora; cadaver objicitur visu foedum, ossa arida, eadem ac foetida, pauculi cineres, qui & reviviscere, & his me verbis affari videantur. *Memento, homo, quia pulvis es &c.* Docent illi, nos utique valde injustos esse, cum quoquo pacto, & saepe etiam contra caelestis providentiae ductum, Audemus mortalium vulgo secotari;

Hi;

ni; cùm aspiramus ad certos gradus, qui nihil habent, nisi quòd vanitati nostræ blandiuntur: ordinem illum, de quo pugnamus tam vehementer, jus illud, quod nobis arrogamus, acre illud tenendæ dignitatis studium, insuetam illam, quam affectamus, & imperiosam agendi rationem, obsequium illud, quod exigimus, ferocitatem illam, quam exercemus, indulgentiam illam, qua nos haberi ab aliis volumus, esse veluti totidem bona, quæ superbia sibi nostra vendicat, dum nobis, ut Pharisæo illi Evangelico, persuadet, non esse nos *sicut ceteros hominum*. Errorem hunc depellit cinis, in quem recidimus, dum tollit fortunæ discrimen, imò dum fortunam omnem evertit. Vide enim, inquit Augustinus, vide inter deformes sepulchrorum ruinas, num pauper à divite, ignobilis à nobili, robustus ab infirmo secerni atque internosciqueat. Vide num principum ibi regumque cinis à subditorum discrepet servorumque cinere. Eadem ah! Regis ac mancipii fors, eadem conditio. Atque hoc ipsum præclarè Philosophus quidam; sciscitante enim inclyto tot gentium victore, quid esset causæ, cur mortuorum ossa ossibus congesta contemplaretur attentius; studeo, inquit, princeps, congerie in illà patrem tuum internoscere; Regem oculis vel tigo, at nequicquam; quoniam ejusdem cineres ple-

Luc. 18.

plebeis cineribus permisti atque confusi, nihil habent, sublato discrimine, unde is agnosci jam queat. Mortalium superbissimum ferunt, tametsi ethnicum, pupugisse hæc verba, quæ & his consonant; *memento, humo, quia pulvis es &c.*

Docent frustra esse vastas illas ambitiosi hominis cogitationes & consilia defaciendâ, de constituenda re, de augendâ, de amplificandâ in immensum fortunâ, ut nunquam dicat, satis est. Mors quippe intra breve tempus, tristi quodam fato, sex terræ pedibus ambitionem ejus includet: nimirum hoc est; cinerem esse jubebit exiguum. Eò enim nos Deus, Christiani Auditores, eò, ut ita loquat, vicissim impellit, Eò recidant necesse est consilia nostrâ omnia, suscepta nostrâ omnia, clandestinas molitiones nostras omnes, uno verbo, fortunam, claritatem, amplitudinem nostram omnem, cum per extremam, quæ in tumulo fit, dissolutionem, artus nostros mors adducet, coarctabit, penè ad nihilum rediget. *Ecce vix totam Hercules implevit urnam.* O qualis & quàm stupenda mutatio, aiebat sapiens nonnemo, in sepulchralem Herculis urnam intuens: Hercules ille, ille, inquam, monstrorum domitor, cui, vix orbis, quantus est, satis erat, tam brevi spatio circumscriptus jacet. *Vix totam implevit urnam.* Istuc ipsum multò fructuosius hodierno die,
&

& efficacius meditari nos Ecclesia jubet, his
verbis, *memento, homo, quia pulvis es &c.*

Docent illi, inane illud amplitudinis,
acterrestis fortunæ simulachrum, quod se-
quimur, non morte solum dissipandum,
sed & memoriam nostri ipsorum interi utant
aliquando; sermonem de nobis non fore
amplius; nomen nostrum venturum in o-
blivionem; dolorem susceptum ex interitu
nostro abstergendum; gavisuros eo non-
nullos; consanguineis primùm nostris o-
bliviscendos nos esse; arituras citò eorum
lachrymas, quorum amicitia minimè du-
bia erat; illorum negligentia, horum in-
grato animo collatorum in ipsos officiorum
memoriam, intra breve tempus, oblite-
randam; & quidquid factum erit à nobis,
alio, quàm Dei nomine, pulveri quem
turbo disjicit, simile futurum. Ita enim
sentiebat vir longè post homines natos pa-
tientissimus. *Memoria vestra comparabi-*

Joh. 28.

tur cineri. Quin & id Deus ipse indicat,
cùm Ezechielis ore, impio principi, com-
minatur, daturum se illum in cinerem.

Ezech. 28.

Dabo te in cinerem, & præclara illa facino-
ra, ob quæ immortalitatem tibi quamdam
in hominum spondebas memoriâ, cineris
in morem evanescent. Et verò Christiani
Auditores, est cinis falsæ hujus gloria, cu-
jus sumus adedò appetentes, verum ac ger-
manum symbolum; quandoquidem constat,
in

in eâ inesse omnes cineris proprietates. Vilem eam esse ut cinerum; inutilem, & infructuosam ut cinerem. Atque in eâ circumfluamus, quanta satis est vanitati nostræ; quod fieri nequit, merito semper auribus nostris istuc insonet, *memento, homo, &c.*

Docent denique, quantumvis altas superbia nostra radices egerit, semper suppetere, amplam intra nos modestiæ, & summissioni materiam. *Humiliatio in medio tui.* Pars illa siquidem nostri, in quâ curandâ toti sumus, quam adamamus tam impotenter, corpus, inquam, nostrum, aliud nihil est, quam vilissima res, obnoxia corruptioni, atque, ut Tertullianus loquitur, *limus titulo incisus.* An autem æquum est, ut pulvis, ut limus se ipso plenus intumescat, & peccati malitia in eum ipsum insurgat, cujus misericordiâ supra sortem, & conditionem, est evectus. *Quid superbit terra, & cinis.* Mors, quæ semper oculis nostris obversatur, assiduo super eâ re nobis esse debeat documento; verum, ut rectè Chrysostomus animadvertit, cum omnes mortem videant, pauci intelligant, ad hanc mortis visionem cinerum usum adjungit Ecclesia, cinerum, inquam, quibus hoc dant haud cassæ sacerdotum preces, ut gravissima hæc dogmata in nostrum peccus immittant. *Memento, homo, quia pulvis es.*

Mich. 6.

Eccles. 10.

Quæ-

Quæritis jam, cur capiti cineres ac fronti imponantur; cuius mysterii haud difficilis est expositio, & habebit illa unde etiam pietas vestra acuat. Imponuntur cineres humano capiti, quod est rationis sedes; ut intelligamus, mortem, & quæ ipsam consequuntur, assiduâ consideratione & meditatione nostrâ res longè dignissimas esse. Id ipsum declarat sacerdos, cum dicit; *memento, homo, &c.*

Habe istuc in memoriâ ac vide, ne utquam oliviscare. Quoniam parum nobis profuerit habere pro certo, mortali conditione nos esse generatos, ni vividâ humanæ mortalitatis cogitatione, ac memoriâ frequenti, fides illa, Christianæ in nobis sapientiæ fons esset, & humilitatem, quæ est pœnitentiæ rudimentum, veluti substerneret.

Et verò mortis recordatio semper hoc habuit, homines ut contineret in officio, & frustra reluctante superbiâ, modestos ac summissos esse cogeret. Hinc apud omnes etiam Ethnicos, inquit Hieronymus, (non digredior à proposito, Christiani Auditores, aut sine fastidio, & molestiâ ullâ vestrâ digrediar) mortis memoria, imò cineris usus ad pompas maximè solennes, augustissimasque cærimonias accessit. Græci, auctore Petro Damiano, impositâ suis Imperatoribus coronâ, vas iisdem cinere, & ossibus

offibus plenum, offerebant, ut admone-
rentur illi scilicet, supremam dignitatem,
qua fuerant ornati, morti eos non exime-
re, Apud Romanos, confutem trium-
phantem præco subsequēbatur, qui inter
populares plausus subinde inlamarer, *re-
spice post te! hominem te memento.* In ve-
teri lege, cinere admoto, lustrari ac mun-
dari jubebatur immundus quisquis erat,
prius quàm Tabernaculum subiret. Quin
& apud christianos, in solenni Pontificis
summi inauguratione, stupea flammâ leviter
ora prætereunte, tantum non is aflatur;
ut intelligat, haud aliter mundi gloriam
transire, nec prohibitam tiaram tripli-
rem, quin aliquando debitum morti tri-
butum pendat. Quasi ultro agnoscant ho-
mines ipsi, prout vel mundo, vel Deo
auctore, in altum tolluntur, momento
aliquo indigere se, quo deprimantur; nul-
lumque potentius, ac melius, quàm mor-
tis cogitationem haberi posse. Hinc po-
puli maximè efferati, & immanes, non si-
ne arcano religionis instinctu, majorum
suorum cineres, quasi ex officio, serva-
bant. Significabant hi videlicet, quorsum
tandem esset fors ipsorum evasura: huma-
næ fragilitatis recordatio, demissos & hu-
miles eos efficiebat, quo sensu à Tertulli-
ano anima nostra naturaliter christiana dici-
tur. Cineres illi, seu gravi perturbatione

Tertull. in
Apologetico,
Cap. 33.

incitata, seu praedictio aliquo occupata
 mens esset, satis erant, ut hæc duo secum
 verba facerent: *memento homo*; memen-
 to, & innatam superbiam pone; memen-
 to, & cupiditates domitas habe; memen-
 to, & insidentes animo errores prorsus eji-
 ce. Hinc Moses, Hebrais, quorum dux
 erat, Ægyptum diripientibus, satis habuit
 Josephi cineres præda, & manubiarum lo-
 co secum asportare; ratus domari melius
 non posse, Deique Imperio subijci ferocem
 ingenio, ac rebellatricem nationem, quàm
 ostensis cineribus talis ac tanti viri; unde
 originem trahere se gloriabantur. Hinc
 iidem in deserto, cum à veri Numinis cultu,
 absente Mose, ad aureum vitulum, per
 apertam rebellionem defluxissent, divina
 gloria studio flagrans sapientissimus legis-
 lator, arreptum idolum fusile incendit,
 comminuit, in cineres vertit, quos & ce-
 dere jussit in potum, ut perspectâ ficti nu-
 minis vanitate, idololatriæ ipsos suæ dispu-
 deret. Hinc denique principes quidam
 christiani, exemplo pio illo quidem, quam-
 quam mundanis hominibus haud satis pro-
 bato, sola mortis commentatione non
 contenti, magis vividam ejus imaginem
 animo sibi ut insculperent, ac veluti sub-
 jicerent oculis, destinatum funeri suo sar-
 cophagum in palatio locavêre. Alii in
 pretiosâ supellectile calvariam habuêre,
 quæ

quæ triste illud tacitè inculcarer. *Memento homo &c.* Praxis utilissima dynastis, qui fortunæ terrestri splendore, ac pompâ oculos præstringente, christianam demissionem aliâ ferme viâ adipisci nequeunt, quàm crebrâ mortis meditatione. Cum autem seu dynasta, seu privati hominis pectus humilitas tenet christiana, facilè illud compunctioni, & penitentia laboribus submittas. Quid ita? non solùm quia ingens est penitentia detractus obex, superbiam dico, penitus insitum in nobis malum; sed quòd si res accuratius perpendantur, est animi demissio, conversionis nostræ ad Deum pars maximè necessaria. Utcumque enim abjicio me, ac demitto libens, fontem me pariter agnosco, non gravatè. Sacerdoti noxas aperio, non gravatè; pœnas mihi met irrogo, non gravatè; jam tum inclinat animus ad Deum: jam propè adest ut misericordiam ejus implorem, ut satisfaci- am illi; ut excussum divinæ legis jugum in humeros tollam: quæ cuncta, totidem sunt ad penitentiam agendam necessarij gradus. Inde est, quòd Ecclesia, postquam duplex cineris genus nobis in memoriam reduxit, alterum, unde originem ducimus, *memento, homo, quia pulvis es,* alterum, in quem sumus revoluendi, & *in pulverem reverteris*: illum, quo docemur nos esse merum nihil, hunc, quo do-

cetur, nihilo nos quiddam minus, aut eti-
 am pejus esse; quando nihil nisi peccatum
 sumus, hæc inquam, cinerum genera duo,
 cum oculis nostris subjecit Ecclesia, tertium;
 quod cum aliis optimè convenit, pœnitenti-
 æ videlicet cinerem, capitibus nostris su-
 perinjicit. Quid enim agit peccator, cum
 oblatum à sacerdote cinerem admittit? di-
 scite, Auditores, ritè, atque ut Christiana-
 nos homines decet, Christianam carimo-
 niam obire: quid agit, inquam, peccator,
 cum pœnitentiæ sacratum cinerem pronâ
 cervice suscipit? idem est prorsus ac si dicat;
 volo, Domine Deus, animo & cogitatio-
 ne id ipsum efficere quod brevi perficies rei-
 ipsa, Fixa, ac constituta est, ut peccati
 pœna, humani corporis dissolutio: illius
 specimen quoddam hodie daturus accedo,
 ad sacrum altare, ferendam à te sententiam
 voluntariâ mei damnatione antevertò, jam-
 que illam ipse exequor. Cineres illos, ex
 æternis decretis tuis, partem esse oportet
 supplicii quod es de me sumpturus. Jam
 nunc incipe, neu differ seram in mortem,
 tuas injurias ulcisci. Vides cineribus jam
 conspersum caput: non sunt illi, mortis
 adversus homines grassantis, illatibiles
 fructus: at sunt insignia pœnitentiæ, quæ
 mortis genus est quoddam accommodatius
 multò ad te flectendum, & placandum,
 quam mors ipsa. Comprime igitur, Deus
 opti-

optime, scelerum nostrorum vindicem manum, dum cineres spectas demissionis, & contritionis meae signa tantum exteriora; facque, ut mortis officium poenitentiam occupante, eundem in me effectum illa obtineat, hoc est, justissimae tuae voluntati libere me subjiciat, priusquam id praestet inevitabilis illa sati necessitas, cujus memoria, quamquam amarior, tam salutare edere fruges in nobis valet. *Memento, homo, quia pulvis es, & in pulverem reverteris.*

Ita eum hodiernam die sentire, ita affici oportet, quem noxarum memoria non modice tangit, semperque fatendum, illam mortis recordationem, longe optimum esse superbissimis mentibus ad poenitentiam adjuvamentum; videmus quippe praesidio illo certis quibusdam locis, non sapienter minus, quam fortiter adhibito, ea perfecta esse, quae solis caelestis gratiae viribus sunt attributa. An non his armis Theodosij Magni ferocitatem, ut ita loquar, Ambrosius olim contudit, & post immanem Theffalonicam carnificinam in poenitentiam, ac rigidam, quae tunc vigeat, disciplinae ordinem redegit. Imperatoria fortasse dignitas (ea fuit sacri Antistitis ad Theodosium admonitio, quam fideliter, ut extat apud Theodoretum, convertam e graeco) Imperatoria fortasse dignitas rationi tuae caliginem offundens, peccatum agnoscere non sinit. Verum ut funestam hanc cali-

lignem depellas, quæ natura nostra, quam
 fluxa, fragilisque sit, considera paulisper. In
 avitum pulverem, unde orti, & in quem su-
 mus aliquando recasuri omnes, aciem men-
 tis intende, & à te, quæ tua religio est, nihil
 non expectem. Tamen si solio, suffultum
 ac, purpurâ fulgentem, hominem te agnosce,
 omnibus humanæ vitæ ærumnis propo-
 situm, morti addictum; agnosce in ijs qui te
 verentur ac tremunt, naturam tuam, & quan-
 do morti, & peccatis, non secus ac illi, ob-
 noxius es, abjice te, ipsorum exemplo, pe-
 nitusque deprime, in Summi Regis ac Do-
 mini conspectu, à quo nihil est quod veni-
 am speres, ni pœnitentiâ, lacrymisque tuis
 impendentia capiti mala quam primum a-
 vertas. Permovit Imperatorem vehemens o-
 ratio. Provoluit se is ad Ambrosij pedes, flens
 admissum facinus, nulloque sui respectu,
 placare studuit iratum Numen, pœnitentiâ
 maximè illustri. Quid ita? quoniam osten-
 sum est illi, quid tunc, quid postmodum esset
 futurus. *Memento, homo, &c.* Quod si ita cum
 Dynastis, qui corruptis sunt moribus, agatur,
 si sapius inculcetur, moriendum esse ipsis,
 sententiam illam latam à Deo, non posse re-
 vocari; non esse appellationi locum; dum
 cupiditatibus abripi se sinunt; dum acceptis
 à Deo bonis abutuntur, citato gradu mor-
 tem accelerare; nullam rationem habendam
 ab ea fastus illius ac pompæ, quæ, eos comi-
 ta-

tatur; manere eos, idque certò, longè contemptissimam sortem, ut scilicet pulvis fiant & cinis. Quo temporis articulo subibunt vim mortis omnem, sistendos eos esse ad formidolosi Tribunal Judicis, qui suam cuique, pro commissorum ratione, mercedem persolvat. Si talis sit eorum sermo, qui principum aulas frequentant, hi, quantumvis mali fingantur, & in peccatis obfirmati, redeant haud dubiè in viam. Retinet illos demersos in cœno vitiorum, tanta, tamque certæ veritatis oblivio: retinet illos, quod & convictores domestici sermonem pro se quisque inferunt, non de communi, ut par est, humani generis fragilitate, sed de potestate eorum summâ, de fastigio, quod inter homines tenent: nemo in memoriam redigit venturam mortem. Omnes æternitatem ipsis quamdam, si Deo placet, & gloriæ immortalitatem gratulari non cessant. Quod humanæ conditionis cum admoneat nemo, deos quosdam aspectabiles eos esse penè illis omnes persuadent. At enim non solum spectamus hoc loco dynastiarum emendationem: vestra agitur, ac mea, Auditores Christiani, quæ non minùs difficilis fortasse fuerit, ac minus remota. Nam ut tennes simus, & obscuri, non propterea sumus immunes superbiæ tabo; & est superbia in fortunâ tenui, teste scripturâ, Deo magis odiosum malum. Sic tamen sumus, & eâ est morum nostrorum perversitas,

tas, cuius hodie pudere nos oportet; tamen persuasum est quantuli simus, & quem sit mors statim allatura, tamen confitemur istuc ipsum solenni cinerum susceptione, facimus nos tamen quàm plurimi, atque adeò, quod est consequens, vitioso nostri ipsorum amore dementer occupati, imò ebrij, vivimus. Quantunvis studeat Ecclesia in memoriam revocare dogmata illa acerba eadem, ac jucunda; acerba, inquam, hominem si spectes, jucunda, si Deum, nec magis desciscimus à nobis ipsi, nec vim nobis majorem inferimus; *humiliat nos Deus*, inquit Regius Psalter, *in loco afflictionis, & cooperit nos umbra mortis*: verum enim verò contra sanctissima Dei consilia, quò magis depressi videmur, eò minus nos deprimimus; quò nobis propius *umbra mortis* incubat, eò minus nos reducit in salutis semitam mortis recordatio. Quot christiani hypocritæ, (cur enim verear ita eos appellare, cum tantam perspicio fidei, quam profitentur extrinsecus, & studiorum distantiam?) quot christiani, & fortasse ex astantium numero, suscipiendo cineri collum submisere; idque animo pleno ambitionis, ac superbia, animo indocili incircumciso, & in spiritum sanctum rebeli? quid est autem hypocrisis crassa, si hoc non est? quot feminae pravis mundi legibus impensius addictæ, sacro pulvere ut perfunderentur, hodie visæ sunt aris ad-

Psal. 43.

advolui, cum cunctis mundanæ vanitatis insignibus, cum omni vestium pompâ, & quod est his conjunctum, cum omni superbæ mentis tumore? sic autem affectis an verum dixerimus inesse pœnitentiæ spiritum? cumque externam illius speciem tantùm præferant, nōne inter hypocritas, quos Christus in hodiernâ damnat Evangelij lectione, sunt meritò numerandæ? at sunt, inquires, fœminæ satis compositæ quoad mores, ac, si demas vanitatem, qua tenentur, vitâ cæterâ innocente. Itane verò, Christiani Auditores, falsis mundanorum hominum opinionibus, non puris Evangelij placitis, humana semper metiemur? an composita quoad mores fœminæ illæ dicendæ sunt, quæ vitiosum sui ipsarum amorem ducem in omnibus sequuntur? an dicendæ nulli vitio affines, quæ vitam eò tantùm conservari ac proferri velint, ut colantur ceu numina quædam terrestria. Simplicem vanitatem appellas, quæ duas saluti maximè necessarias virtutes, christianam demissionem, ac pœnitentiam excludit, & fugat. *Terra, terra,* inquit Propheta, *audi sermonem Domini.* Sensus est, vos, ô, flagitiosi mortales, qui è terrâ ficti, in terrâ sinum brevi reversuri estis; vos, qui originis vestræ obliti, peccatis indormiscitis tranquillè; auscultate Deo per me vos alloquenti, & vocem ejus pronis auribus accipite. *Ut dignos efferatis pœnitentiæ fructus,*

Jerem. 23.

E 5

ctus,

1. Petri. 5. Etus, humiliamini sub potenti manu Dei, nec sit demissio illa, exterior tantum. Pectus intimum pervadere eam oportet. Scindite corda vestra, & non vestimenta vestra; neque illius similes estote, quem Spiritus sanctus describit ac reprobat his verbis. Est qui nequiter se humiliat, & interiora ejus plena sunt dolo. Est, qui se in speciem deprimat, cujus mens simulationis plena est ac doli. Est, qui sub aspergo cinere, sub exanguis poenitentiae larvâ, diabolicam superbiam tegit, ac fovet. Est, qui dicat, pulvis sum, & in pulverem revertar, ac, si fas, Luciferum ducem sequitur, in caelum conscendat libens, & super astra Dei exaltet solium suum. Tali ac tanto malo occurrat, Christiani Auditores, humilis, ac sincera conversio nostra ad Deum. Istuc ipsum significat divina vox. Audire vos illam decet aure non aversâ: terra, terra, audi sermonem Domini. Sed & hoc insuper admonet, mente vestrâ per christianam demissionem Deo veluti mactatâ, corporis mollities, per voluntariam ejusdem vexationem, Deo ut mactetur, superesse. Addo, nullâ re aliâ facilius, & expeditius, sacrificium illud alterum, quam mortis memoriâ, cinerumque conspectu, perfici à nobis posse.

PARS II.

QUI poenitentiam, virtutem esse existimant, merè interiorè; imperium eam exercere in spiritales duntaxat animæ facultates;

rates; satis habere, si pectus intimum mutet;
 bellum ab eâ cum vitijs ac cupiditatibus so-
 lis geri, posse illam obiri sine ullo carnis in-
 commodo, sine ullo exterioris, terrenique
 hominis dispendio, in magno utique hi ver-
 santur errore, quo, & mundana pravitas ac
 mollitia non hodie primùm abutitur ad per-
 niciem, exitiûmque suum. Alioqui rese-
 candi essent è sacro codice, inquit Chryso-
 stomus, libri integri, in quibus carnalem
 hanc sapientiam, eâ super re, sapientiâ coele-
 stis testimonijs revincit pravo nostri ipso-
 rum amoris tam contrarijs, quàm est veritas
 errori contraria. Dicendum esset, & rudem,
 & christianæ pœnitentiæ prorsus ignarum
 Paulum extitisse, cum docuit, corpora per
 eam nostra, citrà interitum tamen, Deo ma-
 ctanda; *exhibeatis corpora vestra hostiam vi-* Rom. 12.
ventem. Cum præcepit, eò ut progrediantur
 qui Christi sunt, *carnem, ut crucifigant cum* Gal. 5.
vitijs, & concupiscentiis; ut semper mortifi-
cationem Jesu in corpore circumferant suo; 2. Cor. 4.
 denique cum corpus & ipse suum, ut præiret
 illis exemplo, *castigabat, & redigebat in ser-*
vitutem, veritus, ne, post quàm pœnitentiæ
 necessitatem *predicasset* alijs, ipse, si eam o- 1. Cor. 9.
 mitteret, *reprobus efficeretur.* Scio hære-
 sim, cum præclarâ illâ suâ morum reforma-
 tione, exteriora hæc pœnitentiæ exercitia
 non approbâsse: ac posteaquam præcipuas
 pœnitentiæ partes, confessionem dico, &
 dolo-

dolorem ipsum de peccatis, tollere libuit, certè non admisit ut necessarias, eandem adhuc temperasse, opera pia, queis Deo satisfit ab hominibus, velut supervacanea rejicendo, latam de jejunio legem abrogando, voluntarias omnes corporis pœnas, partim mentis imbecillitati, partim dementiae tribuendo. Verùm satis sit nobis, ita visum Ecclesiæ hostibus, ut perniciosi erroris lenocinio trahi nos ac seduci non sinamus. Sic est, Auditores; quoquo tandem modo rem pensitemus, pœnitentia nulla vera est, quæ carnem non castigat; quandiu post admissum peccatum, corpus impunitum manet; quandiu pœnas non solvit, quas, ex justo ulciscendinumini studio, irrogare illi nos oportet, nec perfecta dici potest cordis nostri conversio ad Deum, nec plena, quæ ipsi debetur, satisfactio. Ex quo Christus, sacro sanctæ carnis suæ detrimento, pœnitentiam egit nostrâ causâ, aliter à nobis ipsis, inquit Augustinus, fieri nequit; sunt enim *adimplenda quæ desunt passionum & satisfactionum Christi in carne nostrâ. Quando peccatum regnat in nostro mortali corpore, ut loquitur Apostolus, ibidem regnet pœnitentia necesse est; ubi enim peccatum, ibi regnare pœnitentiam oportet.* Fatali quadam contagione intimoque nexu, quo cum animâ corpus copulatur, venit in peccati partem, est peccati instrumentum, plerumque origo & fons

pec-

Galos. 4.

Rom. 7.

peccati; ut illud non dubitet Apostolus appellare *corpus peccati*; quasi peccatum nobiscum reipsa confusum sit, atque permistum; & sit per sese humanum corpus substantia quaedam peccatrix; qua quidem voce Manichæi olim abutebantur, sed quæ ritè intellecta, nihil aliud significat, quam corpus peccato obnoxium; corpus quo stat, & in quo habitat peccatum; corpus, inquam, nostrum, venit in peccati partem, æquum est igitur, unà ut nobiscum illud expiet, faciâtque injuriam illatam Deo, quod christi-
Rom. 10.
næ pœnitentiæ est. Tamen vis, & pœnitentiæ meritum in humanâ habeat voluntate, usus, & exercitia pœnitentiæ in carnis castigatione posita esse debent; & quisquis aliter sentit, in errore versatur, & aberrat. Sic affectos esse nos oportet, Auditores Christiani. Si oblatâ per sacra hæc abstinentiæ, & jejuniij tempora, gratiâ ritè uti volumus. Huic autem pœnitentiæ legi ita constitutæ, lex alia obsistit nobis insita, hoc est inordinatus corporis amor. Amor, (eiusdem progressum cognoscite, Auditores, eaque peste ne sinatis vos afflari) amor rerum omnium, quæ necessaria nobis videntur, imò quæ cæca cupiditas ostendit, ut corpori necessaria; amor commodorum omnium, quæ carni blandiuntur, & sectamur tam cupidè; amor deliciarum, quæ copia, & superfluitate sua, sæpe corpus debilitant, aut etiam
fran-

frangunt: amor voluptatum, quæ veritæ sunt,
 & illicitæ, & corpus contaminant; his enim
 gradibus, (fateamur quod verum est, & sal-
 tem ex eo quod in nobis crassius est, nosmet-
 ipsos perspiciamus, tentemusque) his gradi-
 bus desciscit à Deo homo flagitiosus, dum
 corpori se suo totum mancipat, ac tradit.
 Non statim erumpit in scelus; sed eorum ob-
 tentu, quæ ad usus corporis necessarios ex-
 petuntur, à necessariis ad comoda, à com-
 modis ad superflua, à superfluis ad flagitiosa
 progreditur. Contra, ut ait, Gregorius Ma-
 gnus, pœnitentia, cui propositum est corpus
 ut castiget, & subjiciat, facit, ut flagitiosa pri-
 mum abdicemus, quæ fateamur ipsi in flagi-
 tiijs ponenda. Dein pro ratione progressus
 quem facimus in pœnitentiæ studio, super-
 flua refecat, quæ nobis innoxia videbantur:
 tum commodis etiam privat, quæ carere
 nos posse negabamus; denique res abjicere
 jubet non quidem necessarias; sed studium,
 & intentiorem earum curam. Prorsus excel-
 lens christianæ pœnitentiæ, & variorum ipsi-
 us graduum forma! si sunt in illis ad quos
 pervenire nondum imbecillitas nostra spera-
 re audeat, certè nobis noscuntur, & sint in opta-
 tis, facit, ut flagitiosa mittamus, hoc est, ob-
 scenas voluptates, quas divina lex vetat,
 quoniam vitium nullum est sanctitati Dei
 magis contrarium, & quod minus cum
 ejus spiritu consistat, quam libido. Non
 per

Genes. 6,

permanebit spiritus meus in homine, quia caro est. Superflua refecat, hoc est, delicias, quoniam difficillima est vita mollioris, & integritatis morum concordia; nec reperiri solet integritas illa morum in iis, qui toti sunt in mulcendis, titillandisque sensibus. *Non invenitur in terrâ suaviter viventium.* Privat nos vitæ commodis, quæ quamquam lege permessa, carnis tamen rebellionem sovent. Quin & anxiam prohibet rerum necessariarum curam; quoniam nihil perpeti, nihil sibi indulgere, nulla re carere velle, & dare pœnitentiæ operam, novum est, & sanctis quibusque hactenus inauditum vivendi præceptum. Atenim quod sanctis quibusque ignotum fuit, ars nova facta est pietatis hodiernæ. Affirmare quippe licet, majori nunquam ostentatione sermonem habitum de pœnitentiæ severitate, nec longius progressam artem in ijs esse, quæ ad commoda pertinent, ac vitæ jucunditatem, quàm hac ætate, nostrâ. Annon sæpe nonnulli ita se stultè amant, ut ponant in officijs curam & obsequium corporis? annon eò prolabitur quorundam amentia, animum ut inducant, amittere se vitam non posse, sine gravi Reipublicæ detrimento, ob eamque causam non teneri se maximè usitatis Evangelicæ mortificationis legibus. Attamen pronunciavit Apostolus, ac verè, pœnitentiam, ut perfecta sit, ad sui-

met

Job. 28.

Galat. 5.

met odium extendi oportere; nec potest
 Dei offensa tite vindicari, *ni carnem illam
 peccati, quæ capitalis est, ejus hostis, crucifi-
 gas; qui Christi sunt, carnem suam crucifixe-
 runt.* Qua autem eò pervenias ratione? si
 inmortem sedulo retractas, ac recogitas tecum.
 Si ad cineres illos, qui capiti asperguntur,
 diligenter attendas, latis fuerit, *Memento.*
 Hæreat in mente futuri tui occasus cogita-
 tio: sit illa tibi quotidiana, & familiaris.
Memento. Mysterium hoc cinerum acri Ju-
 dicio perpende, nec mollitiem unquam
 Christianæ mortificationi præpones. Sic
 est, Auditores Christiani, mortis cogitatio
 sensim, ac velut invitis excutiet vitiosum
 corporis vestri amorem. Quonam autem pa-
 eto? vestram super eâ re cæcitatem, & inju-
 stitiam vobis ostendendo. Cæcitatem! dicite
 enim, quæso, an cæcitas ulla major, quam
 habere delicatè ac molliter aridum pulve-
 rem; putremque massam; corpus abitutum
 in vermium escam, horrore omnibus brevi
 futurum. Eâ est autem voluptatum omni-
 tum meta. Hæreant necesse est ad eam ex-
 ternæ dotes illæ, omnes, & adventitiæ, for-
 ma, valetudo, floridus oris nitor, optimus
 corporis habitus, quorum causa pretiosissi-
 ma salutis adjumenta negliguntur. Eò reci-
 dunt. Ad corpus quod jam dilabitur, & post
 certos aliquot dies, deforme, & horridum
 fiet cadaver, cujus ne ferre quidem conspe-
 ctum

Etum quisquam valeat. Quid hoc indignius dici, ac cogitari possit, Christiani Auditores; animam, pretioso Christi sanguine redemptam, Dei capacem, abjicere cogitationes suas in rem tam vilem, tam contemptam? vos praesertim, matronae nobiles, quas hic intueor, & estis pietate aliqua praeditae, non vos misereri decet earum sortem foeminarum, quae animae datae videantur, corpori ut serviant? quot in eo nutriendo, ornando, decorando, fucando totae sunt? quot illud, idoli instar esse dum volunt, faciunt ignis inferni pabulum? cum sit humanum corpus, res tam vilis, & abjecta, nonne multo consultius est, despiciere, domare, subicere illud rationi, poenitentiae laboribus exercere? si ratio, si fides paulisper audiat, quem non pudeat explorare appetitus omnes corporis, inservire desideriis ejusdem anxie; largi turpiter quidquid postulat, imo, & plusquam postulat? praeterea, quam injuriosum est, si mortem cogitamus, quam injuriosum inquam est, in DEum illum aeternum, amare plusquam illum, obnoxium putredini corpus, atque ita amare, ut quod Paulus conqueritur ac deplorat, numinis teneat apud nos locum? quam injuriosum est in animam illam immortalem, praeserre illi corpus extinguendum aliquando; ejusdemque felicitatem, ac gloriam, foedis carnis periturae desideriis permittere? quam injuriosum

R. P. Bourd. Quadrages.

F

est

est in ipsum hoc corpus, ob fugaces delicias, obijcere illud æternis inferorum ignibus, & perexiguo voluptatis sensu, emptos velle cruciatus nunquam finiendos? si reprobij cuiuspiam corpus, inquit, Chrysostomus. (Hypothesim instituit, quæ mira vobis accidet, quamquam solida est, & ad pietatem acuendam accommodata) si reprobij cuiuspiam corpus, nunc sepultum in terræ sinu, *sepeliendum olim in inferno*, posset in animam insurgere, & ream illam facere apud supremum iudicem Deum, quid non fas esset exprobare de crudeli in ipsum indulgentiâ; & anima illa, quam perdidit nimius corporis amor, si jam existat ab inferis, & cadaver illud, tumulo conditum tueri detur, quid non objiciat ipsa sibi de flagitioso corporis obsequio? rectius loquamur; quid non exproberent invicem, si inter se componantur? finite me, Audit, figuram hanc urgere amplius, quæ, quamvis insolens, & inepta videri possit, planius tamen, apertiusque faciet quod volo. Debuisti perfida, dicat corpus, ita me proderere? debuisti, ut per brevi fruerer felicitate, agere me præceps in æternæ damnationis barathrum? an oportuit obsequi te mihi? an pravis meis studiis indulgere tam ignavè? quid opus erat tam funesto in me obsequio? quid necesse fuit, *desideria* mea explere tam turpiter? non decebat ea comprimere? franos injicere? tene-

Luc. 16.

Gal. 5.

tenere me in tuà potestate? cur me salutaribus pœnitentiæ cruciamentis non addixisti? cur non coëgisti leges eas subire, quas præscribere jubebat Deus? annon tibi me eam in rem subjecerat? cui nam alii, reputat anima, ruinam meam imputem; quàm tibi, mōlle, ac rebelle corpus? duci me sinebam illecebris tuis, quia nec quid fuisses, nec quid esses satis cogitabam. Si semper attendissem, quàm horrendum in statum redigi te oporteret, nullo te loco numerâssem; eaque in societate, quæ mihi tecum intercedebat, tractâssem, ut communis miserix socium, aut potius, ut scelerum meorum consors, atque adeò ut suppliciis debentur, mecum obnoxium. Istuc ipsum est, Auditores Christiani, quod homines vitæ sanctioris semel iter ingressos, ad generosum illum corporis sui contemptum, sanctumque odium semper impulit: istuc ipsum tot mortales à vitiis, quasi per miraculum abstractos, ad saniores mentem revocavit, vitæque melloris institutum. Haud alia res Franciscum Borgiam ad nuntiũ mundanis opibus, terrestrique gloriæ remittendum, induxit. Extinctæ Principis aspectus, dum ejusdem curat exequias, vixque agnoscit sub solenne jusjurandum; adeò deformatum reperit cadaver, satis illi fuit ad animum, quò jam inclinabat, planè flectendum. Spectare non

potuit os illud, cuius formam insignem tantâ repente populata mors erat, quin statueret apud se, solitam fati capacitatem, voluntariâ bonorum abdicatione, antevertere. Oculos dum ferit pompa lugubris, salubres menti injicit pœnitentiæ sensus. Nàmquid necesse est, inquiebat ipse secum, curare molliter corpus morti devotum? lata in fontem, ac ritè pronunciatâ sententiâ, non jam curæ est, lautiores ut epulæ suppeditentur. Si conservanda vita illi est ad breve tempus, ea dantur duntaxat, quæ necessitas postulat, nec aliâ de causâ vita prodicitur, quàm ut acrior sit doloris in nece sensus. Talis est corporum nostrorum conditio. Sunt illa veluti fontes totidem capite damnati. Jam sententia est, nec longum in tempus mors differtur. Ergo delicate re illis cibatu non est indulgendum: non inferanda cupedia: continenda tantum in acerbi Judicis potestate, cui sunt à Deo permissa. Ita cum iis agendum, ut assiduis pœnitentiæ laboribus, mortem præcipiant, ac veluti degustent, quò sempiternæ illi, quæ longè gravior est, subducantur. Haud aliter ratiocinari oportet christianum hominem, cum vitam omnem retexens, ad in-stitutum sanctius animum appellit. *Memorato, homo, quia pulvis es, & in pulverem reverteris.* Sed longè acrius odium exercet in corpus, cum illud cinerum, quos offert

offert Ecclesia, mysterium propius inspicit. Cùm rem altè, & ab ipsis Religionis incunabulis repetens, tam sancti ritus originem vestigat, cogitatque, cineres illos utraque in lege pœnitentiæ Symbolū, illudque non vacuum, extitisse, meramque cærimoniam; cum pœnas intuetur gravissimas, quas ei cõmites esse oportebat, ex veteris disciplinæ legibus; cum intelligit ex Prophetarum lectione, cilicium & inediam, ex communi fidelium usu, sejungi olim à cineribus non debuisse. *Accingere cilicio, & conspergere cinere filia populi mei:* cum legit in conciliorum actis, qua severitate pœnitentiæ legibus addicerentur, qui apud Tertullianum *Conciliati*, & *concinerati* vocantur, hoc est, cinere conspersi, quamvis reconciliati cum Deo. Etenim ita hodie loqui eum oportet, quem flagitiorum conscientia stimulant acrius, ac pungunt. Qui tam acerbæ pœnitentiæ operam olim dabant, non graviore premebantur, criminum pondere; non erant deteriores profectò, nec per cinerum impositionem pœnitentiæ lege magis adstricti tenebantur, quàm ego. Mea igitur ratio fuerit omninò præpostera, si ad sacros illos cineres, aliam in rem prorsusque diversam usus, accessero: si cum hæc cærimonia esset illis pœnitentiæ exercitium maximè rigidæ, mihi tantum species ejusdem sit, & inanis quædam

umbra; valdeque indignum fuerit, post susceptum ferale mortalitatis pignus, vana mundi oblectamenta, profanaque adhuc gaudia cogitare, atque, ut solitarius ille loquebatur, munditias, & lautitiam in cinere ac cilicio ipso confectari. Quamquam enim prima illa sacula præterierint, queis christiani tanto emebant absolutionis, ac reconciliationis gratiam, nihilo tamen minor nobis necessitas inuncta est, Deo satisfaciendi. Potuit Ecclesia pœnas mitigare singulis criminibus præscriptas, sed nihil illa de statutis à jure divino laxavit; ac Deus ipse testatur, nihil se laxaturum ex iis unquam, nisi faultrice, & adjutrice pœnitentiâ. Igitur pœnitentiæ est, quod Deo debetur, dissolvere, & quoniam agitur Dei injuria, quam, vel in hac vitâ, vel post obitum, refarciri necesse est, longè mihi satius fuerit, temporariâ, præsentique pœnitentiâ, futuram declinare; voluntarias mihi met pœnas injungendo, certa quadam oblectamenta, etiam licita, abdicando, quibusdam in rebus mihi vim inferendo, vitam probatiorem, & sanctiorem instituyendo, denique pœnitentiâ meam cum Christi pœnitentiâ conjungendo, horrendos antevertere cruciatus, quos Deus iis præparavit, qui meritas de seipsis pœnas non sumunt. Quam mitis es ac misericors, Domine Deus, qui te tam facile nobis ex

irato

irato placabilem præbeas; qui alterum accipias alterius vice, & pro temporali, æternam, quam meremur, pœnam remittas! Tam pius sensus haurire nos oportet ex hodiernâ cinerum cærimoniâ. Si eos gerimus altè defixos, non jam gravi nobis oneri fuerit solennis jejunii lex, ut est christianis inertibus, multò minus offensionis, & scandali, ut est impiis, ac peccati causa. Stadium illud alacriter ingressi, libero, constantique cursu meram, contingemus. In magnâ ponemus felicitatis parte, ad rem nobis tam utilem, tamque necessariam accedere præcepti vim ipsam, nec tantopere nos audiemus; ac si paulùm in nos æquærimus, fatebimur, supra vires nostras, uti putamus, non esse jejunium, ne tam vires, quàm voluntatem nobis deesse. Non erimus, in curandâ corporis nostri naturâ tam attentî. Ecclesiæ filios, atque ad eò eidem jubenti obtemperantes esse oportere. Nocentes, atque ad eò placandum Deum nobis esse. Eâ quippe de re ratio ipsi, inquit Bernardus, imò nobis ipsis, statum, & professionem nostram magis attendentibus, quàm vires, & corporis constitutionem, est reddenda. *Non de complexionè judicandum, sed de professione.* Non excusabimus levissimam ægritudinem, quoniam si hæc regula valet, vana prorsus futura sit jejunii lex, eaque nullus è christia-

nis jam teneatur. Ne id quidem metue-
 mus, ne quid importet secum incommo-
 di, cum istuc constet, si jejunium molesti-
 am nullam exhibeat, quod esse oportet.
 jam non fore, falsas immunitates non
 extorquebimus, quoniam ipersuasum erit,
 Deum ab hominibus falli non posse;
 humanasque immunitates omnes, ni ratas
 eas habeat Deus, nullas esse. Non quere-
 mur Ecclesiam, dum quadragesimam
 instituit, aut quod vero similis, dum
 proposuit illam nobis, & explicavit jam
 institutam, plus à nobis, quam æquum
 erat, exegisse. Quin potius summam
 ejus in nos mirabimur benignitatem.
 Nostræ nos pudebit ignaviæ, quæ ad
 talem indulgentiam, eam quodammodo
 compulerit. Neque hoc satis est, ritè
 observatis quæ ab Ecclesiâ præcepta sunt,
 circa jejunium, non propterea satisfac-
 tum putabimus naturali pœnitentiæ legi.
 Sic statuimus, nos iis, quæ sunt ab
 Ecclesia de jejunio sancita, servatis,
 immunes eorum non fieri, quæ prudentiæ
 pietatisque nostræ fervori eadem
 permittit. Ita mortis cogitatio, cinerumque
 conspectus juvabunt ad superbiam
 nostram comprimendam; ad castigandam
 naturæ nostræ molliem; humilitas
 christiana ad veram gloriam, pœnitentia
 ad supremam felicitatem aditum
 dabit. Amen